

Poetens hemlighet

Poetens hemlighet

dramatisering av Henry James novell

av Christian Lanciai (2013)

Personerna:

Henry, blivande författare
Cumnor, förlagsredaktör
Juliana Bordereau
Tita, hennes nièce
Deras jesuitiske biktfar
Diktaren

Handlingen äger rum i Venedig i slutet och början av 1800-talet.

Argumentet.

I början av 1800-talet försvann en världsberömd poet i Venedig utan att lämna något spår efter sig förutom en okänd skatt av möjliga dikter och brev till sin sista kärlek, en viss Juliana Bordereau, som efter hans försvinnande fullständigt isolerade sig i sitt venetianska palats med dess vackra trädgård och enbart med en brorsdotter som sällskap utom tjänstefolket. Förgäves försökte förläggare och journalister komma åt hemligheten med den försvunne poeten och hans eventuella kvarlämnade sista skrifter.

Akt I scen 1. Två herrar lunchar i en restaurang.

Henry Du ger mig världens omöjligaste uppgift.
Cumnor Inte nog med det. Du måste dessutom lyckas med den.
Henry Varför?
Cumnor Därför att jag misslyckats, och vi kan inte missa den här chansen.
Henry Varför?
Cumnor Världen skulle aldrig förlåta oss. Vi har möjlighet att lösa ett olösligt mysterium, och världen väntar på dess lösning. Vi kan inte svika litteraturhistorien, när vi nu har en möjlighet att inte göra det.
Henry Men oddsen är omöjliga.
Cumnor Inga odds är omöjliga. Alla problem kan lösas.

Henry Jag vet inte om du hotar slänga ner mig i en avgrund eller en lejonkula. men det känns som båda delarna.

Cumnor Jag hotar inte. Jag gör det. Du har inget val.

Henry Varför misslyckades du?

Cumnor Jag begick misstaget att vara ärlig. Det får man aldrig vara i vår bransch. All litteratur beror enbart av dupering och består av övertygande lögner, då sanningen alltid är avskräckande. Berätta aldrig sanningen och du kommer hur långt som helst i de litterära illusionernas värld, ty all litteratur är illusioner.

Henry Men vår poet var en sann människa, och vi är på jakt efter sanningen om honom.

Cumnor Inte så mycket det som vad han skrev, och det som han skrev och som finns bevarat i det huset kan mycket väl vara hans största lögn och därför definitivt av ovärderligt intresse för världen.

Henry Du är en asgam.

Cumnor Poeten är död, men vi ämnar inte äta honom, bara ge honom nytt liv. Är inte det behjärtansvärt?

Henry Tror du inte damerna kan misstänka något?

Cumnor De kommer att vara draperade i misstänksamhet, särskilt efter min misslyckade framstöt. De kommer att vara på sin vakt. De kommer att tro det värsta om dig. Det gäller för dig att göra ett fullständigt övertygande ärligt intryck utan att vara det det minsta.

Henry Det är utmaningen i vågspelet som lockar mig.

Cumnor Därför tror jag att du är rätt häst att satsa på. Du kan klara det.

Henry Frågan är vad jag får på köpet. Jag anar oöverskådliga komplikationer.

Cumnor Det ingår i spelet. Spela det väl, och du vinner.

Henry Vad vinner jag?

Cumnor Årtiondets litterära sensation med berömmelse och ekonomisk framgång på köpet.

Henry Och vad kostar det dem?

Cumnor Ingenting.

Henry Men det kan kosta mig min heder, om jag måste stjäla breven.

Cumnor Jag tror du kan tubba dem till att låta oss få dem frivilligt. Du behöver bara stjäla dem, om ingen annan möjlighet finns.

Henry Låt oss gå igenom kuppen en gång till. Jag ställer mig in hos dem och fjäskar för dem, då de behöver en hyresgäst.

Cumnor Det är vårt trumfkort och vår nyckel. De behöver pengar.

Henry Jag charmar dem och gör mig outhärlig.

Cumnor Jag vet att deras trädgård är helt förfallen, och du har gröna fingrar.

Henry Jag vinner deras förtroende, jag nästlar mig in i deras hemligheter, och till slut får jag veta var breven finns.

Cumnor Och då får du inte tveka, utan slå då till direkt, om det inte går med vänskaplig övertalning.

Henry Risken är att hans brev är det sista de vill skiljas från och ha publicerade.

Cumnor Just därför får du inte tveka om det kniper.

Henry Risken är att jag då förråder deras förtroende och vänskap.

Cumnor Det kan inte hjälpas, men kvinnor är alltid kvinnor. De kan alltid låta sig övertalas.

Henry Gamla fru Bordereau måste vara nästan 100 år gammal. Hon kan vara svagsint. Det sista jag vill ha är något liv på mitt samvete.

Cumnor Undvik det. Hon kan vara svag men är stjärnklar i hjärnan, eftersom hon skrev läsbara brev. Hon är ofarlig och harmlös, medan du får se upp med brorsdottern.

Henry Hur så?

Cumnor Hon är vaksamheten själv och amper med taggar intill fientlighet. Många skyr huset för hennes skull.

Henry Då har hon en formidabel familjehemlighet att bevara.

Cumnor Just det. Och den behöver litteraturhistorien få veta för litteraturens skull.

Henry Gamla fru Bordereau var inte hans enda kärlek.

Cumnor Men hans sista.

Henry Vad vet man om den egentligen?

Cumnor Inte mycket, men hans sista publicerade dikter skrevs där i huset och kanske i dess trädgård och är hans mest betydande.

Henry Och sedan försvann han spårlöst.

Cumnor Ingen vet hur.

Henry Han kanske ville försvinna spårlöst. Han kanske ville begrava sig i anonymitet.

Cumnor Det är det vi måste få klarhet i, och hans sista brev finns där.

Henry Skrivna till gamla fru Bordereau, som vill begrava dem med sig själv.

Cumnor Det får hon inte göra. *Det* vore ett svek och ett brott mot litteraturhistorien.

Henry Men vi vet inte vad de innehåller.

Cumnor Det räcker att *han* har skrivit dem.

Henry Hur fick du veta att breven fanns?

Cumnor Din föregångare. Han arbetade i trädgården. Han var litterär amatör och lyckades få nys om det ena och det andra. I ett svagt ögonblick avslöjade den gamla frun att hon inte hade någon annan rikedom eller skatt utom diktarens sista brev. Och han fick veta att de var ett antal.

Henry Och ordet spred sig, och du fick nys om det och inledde dina intriger.

Cumnor Jag var helt öppen. Jag skrev ett fullständigt ärligt brev till dem och förklarade mig vara villig att betala en summa för breven som de fick bestämma själva.

Henry Och du bemöttes med ampraste fientlighet, som om de tagit din ärlighet som en förolämpning.

Cumnor Och trädgårdsmästaren blev avskedad. Sedan dess har huset och trädgården legat i träda, och ingen har fått besöka dem.

Henry Och så skickar du *mig* dit.

Cumnor Endast den perfektaste gentleman skulle kunna vinna deras förtroende, och du råkar vara en så sällsynt person.

Henry Och de behöver pengar.

Cumnor De har ingenting att leva på utom sina minnen. Som fullständig oskuld i sammanhanget har jag lyckats få dig på förslag som generös och hjälpsam hyresgäst av en rörande sympatisk naivitet.

Henry Hur lyckades du med det?

Cumnor Genom deras präst. Du kommer att få träffa honom.

Henry Vet han om dina planer?
Cumnor Han är inte införstådd med dem men är medveten om risken men tar den för damernas skull, ty han är en klok man. Han kommer att hjälpa dig med hanteringen av dem. Han kan tjäna som vägledning.
Henry Risken är att denna konfrontation i ett mörkt förfallet spökhuis med två gengångaraktiga damer kan bli mitt livs största äventyr, då det blir en psykologisk resa med mycket farligare försåt då de är okända och omedvetna, än någon vild äventyrsresa.
Cumnor Lycka till. Det är i alla fall Venedig, och spökhuset är ett palats.
Henry Bara miljön formligen tvingar mig in i denna avgrund.
Cumnor Du har ingenting att förlora men allt att vinna.
Henry Jag hoppas det.
Cumnor Jag bjuder på lunchen.

Scen 2.

Tita Det är med mycket stor tvekan vi anlitar en ny gårdskarl. Den förra spionerade på oss, och det kan vi aldrig förlåta honom. Vi hade aldrig gjort det om vi inte behövde pengar, och vår padre har med mycket stora ansträngningar bemödat sig om att finna någon som skulle passa oss. Jag hoppas ni är obildad?
Henry Jag är bara en enkel trädgårdsmästare med rosor som min specialitet.
Tita Våra rosor är för länge sedan vissna. Tror ni att ni kan återväcka dem till liv?
Henry Jag kan försöka.
Tita Hur dök ni upp här över huvud taget?
Henry Jag är bara en enkel turist, men just italienska trädgårdar har alltid frapperat extra på mig, och min stora passion är just att återupprätta förfallna trädgårdar. När jag såg er trädgård och hur den skrek efter en hjälpende hand undrade jag genast vems trädgård det kunde vara, och jag hänvisades till er padre, som berättade något om er och er långa historia. Samtidigt förhörde han mig och nämnde att ni var i svår ekonomisk nöd och behövde en hyresgäst. Då jag har det gott ställt såg jag min chans.
Tita Inga litterära försänkningar?
Henry Jag känner bara boken som träd.
Tita Jag måste varna er. Vi blev brända genom vår förra trädgårdsmästares illojalitet och förräderi mot oss. Vi litade på honom, vilket resulterade i ett oförsynt inkräktande i våra privatliv från en oförskämd publicist som trodde han kunde göra sig en förtjänst på vår eventuella korrespondens med en hädangången poet. Om ni har de minsta avsikter på litterärt snokande kan ni genast glömma att ni varit här och genast försvinna.
Henry Jag beklagar er situation. Ni måste ha råkat i svår nöd för att inte kunna underhålla ert palats och er trädgård bättre.
Tita Vad får ni för intryck?
Henry Av vadå?
Tita Av oss och huset.

Henry Ni verkar tillhöra en tid som inte finns mer som samtidigt är tidlös, som om ni övergått från den timliga världen till en tidlös existens. Allting är vackert men förfallet, som trädgården, som om det behövde andas nytt liv i alltsammans.

Tita Tror ni att ni kan göra det?

Henry Jag kan försöka.

Tita Min faster är mycket gammal och nästan en mumie, men hon lever, och alla hennes minnen lever. Det är bara vi två som lever här och vår kokerska. Om ni kunde bringa nytt liv i trädgården skulle det bringa nytt liv i oss alla.

Henry Så er faster är ändå frisk fortfarande?

Tita Hon går aldrig ut och lämnar aldrig sitt rum men är vid fullt medvetande. Ingen kan lura henne. Ni får träffa henne när hon själv vill.

Henry Kan jag därmed betrakta mig som anställd?

Tita Det är en högst irreguljär anställning, då ni faktiskt betalar för att få arbeta här. Men vi har inget val. Vi behöver pengar.

Henry Jag är glad att kunna stå till tjänst.

Tita Jag hoppas verkligen, herr James, att vi inte skall behöva ångra oss.

Scen 3.

Padre Ni måste gå varligt fram med dessa spröda damer. Jag hoppas verkligen ni tar all hänsyn till dem och inte riskerar något. Har ni fått träffa den gamla ännu?

Henry Inte ännu.

Padre Hon kommer att vilja träffa er. Var beredd på det oväntade.

Henry Vad bör jag veta om dem?

Padre Gamla fru Bordereau lever helt i det förflutna men har ett kristallklart minne och hjärna. Ingenting undgår henne, och hennes excentricitet bör inte förväxlas med sinnessvaghet. Hon kan verka världens bräckligaste och äldsta gamla dam, som kan förvandlas till stoft vid den minsta beröring, men alla hennes själsförmögenheter är intakta. Hon är fortfarande vår stora poets sista älskarinna och lever fortfarande högt på det.

Henry De vet ingenting om mina litterära intressen.

Padre Låt det fortsätta så. Ju mer de litar på er och tar er i sitt förtroende, desto större blir ert ansvar över deras liv. Jag ville inte riskera att ge dem en ny anställd riskfaktor efter upprördheten med trädgårdsmästaren, men de var verkligen i nöd och behövde pengar. Jag vågade till slut satsa på er som det minst onda av de alternativ som fanns.

Henry Och Tita?

Padre Hon bevakar fastern som en hög. Hon kommer aldrig att låta er vara ensam med henne. Tjänstepigan fruktar henne för hennes stränghet, men hon håller ordning på huset och på fastern. Hon kan verka avskräckande genom sitt förbjudande sätt och sin stela känslökyla, men hon har ett hjärta. Glöm aldrig det.

Henry Hon verkar vara en mycket hämmad och inbunden kvinna, som om hon begravt sig själv levande.

Padre Desto viktigare är det att komma ihåg att hon har ett hjärta. Det är inte fastern som gjort henne så hämmad. Det är hon själv genom en nästan sjukligt överdriven självdisciplin.

Henry Aldrig några beundrare eller kavaljerer?

Padre Det är det sista hon släppt in i sitt liv.

Henry Ändå skulle hon kunna vara mycket vacker, om hon inte var så stram.

Padre Hon har vuxit upp i fängelset av sin fasters minnen, som om den förgångna världen var den enda levande och den enda tillåtna, de stora romantiska poeternas tid, som alla är döda.

Henry Jag kommer nog att få träffa gamla fru Bordereau i kväll.

Padre Kom ihåg: dubbla silkesvantar!

Henry Jag följer er vägledning i allt, padre.

Akt II scen 1. Mme Bordereaus salong.

Bordereau Så detta är vår nye trädgårdsmästare. Ni får ursäkta mig, mr James, att ni inte kan se mig i ögonen, men utan mörka glasögon kan jag inte se något själv. Mina ögon tål inget ljus utan kan bara se i mörker. Så har det varit ända sedan den tiden... Har herr James arbete i trädgården varit till belåtenhet, Tita?

Tita Fullkomligt. Han får blommorna att trivas.

Bordereau Det räddar er, herr James. Annars hade ni varit förlorad. En trädgårdsmästare som misslyckas med en trädgård kan bara vara en bedragare. Men om han faktiskt har de gröna fingrarnas förmåga finns det lika mycket hopp om hans överlevnad som för trädgården. Vår trädgård var döende av förtvining, vanvård och försummelse efter att vår senaste trädgårdsmästare visade sig vara en lömsk bedragare med något helt annat än rent mjöl i påsen. Ni klarar er så länge ni inte gör oss besvikna. Trivs ni här?

Henry Jag kan inte säga annat.

Bordereau Varför?

Henry Den unika miljön, den förtrollade trädgården, ert tidlösa palats med dess stämningsrika atmosfär, den charmerande aura som omger er båda...

Bordereau Varför drar ni slutsatsen att trädgården är förtrollad?

Henry Det är ingen slutsats. Men den antyder att den har sett en hel del.

Bordereau Minnena hänger kvar, mr James, och överger oss aldrig. Det är genom oss de lever, och vi lever bara genom dem och för dem. Ingenting annat håller oss vid liv. – Vill du lämna oss ensamma, Tita? (*Tita stiger genast upp och går ut.*)

(*i förtroende*) Ni har låtit oss förstå att ni är villig att betala bra för er vistelse här.

Henry Jag är villig att betala vad ni än begär.

Bordereau Då begär jag tusen dollar i månaden.

Henry (häpnar men betänker sig) Jag kan betala er tre månader i förskott, men inte idag, tidigast i morgon.

Bordereau Då är ni en rik man med obegränsade tillgångar. Då är ni inte bara en trädgårdsmästare. Tro inte att jag inte genomskådar er, mr James. Alla som kommer hit har

bara en tanke i sinnet: diktarens brev. Annars skulle ingen komma hit frivilligt. Atmosfären och stämningen, som ni försöker smickra med att beteckna den som trolsk, är enbart avskräckande, kvävande och mördande.

Henry Ändå stannar er brorsdotter kvar hos er.

Bordereau Hon har vuxit upp här i huset. Hon har ingenting annat. Allt hon har har hon fått av mig. Vi behärskar varandra, och hon tror att hon behärskar mig medan tvärtom trots min oduglighet det är jag som styr hela hennes liv. Hon tror att hon kontrollerar mig med att så strängt kontrollera allt vad som angår huset, men min själ kontrollerar hennes, och det är den högre kontrollen. Därför bad jag henne lämna mig ensam med er, för hon skulle inte tåla vad jag har att säga er. Jag litade på vår förra trädgårdsmästare. Han gav oss hopp genom att liksom ni få trädgården att leva upp. Men när det visade sig att han bara var agent för en sniken och sensationslysten förläggare i London brast våra hjärtan. Våra hjärtan kan inte uthärda att brista igen, mr James. De har brustit för många gånger tidigare, i synnerhet mitt.

Henry Jag försäkrar er...

Bordereau Försäkra mig ingenting, mr James. Jag ser igenom er. Lova ingenting, och ni kan ingenting bryta. Jag varnar er bara för följderna om även ni skulle svika oss.

Henry Ni är en intressant familj, och jag skulle gärna vilja lära känna er närmare.

Bordereau Så skall det låta. Nu är ni åtminstone ärlig. Vad tänker ni om min brorsdotter? Har jag förstört hennes liv genom att ge henne mitt eget?

Henry Hon är ännu relativt ung och har större delen av livet framför sig.

Bordereau Är hon vacker?

Henry Hon skulle kunna vara det.

Bordereau Liksom jag var en gång, tills en ung och skön romantisk poet frigjorde livet och skönheten hos mig. Den kan aldrig förgås hur jag än ser ut och hur gammal jag än blir.

Henry Men det är inte ni som har begravt henne. Hon har begravt sig själv i sin stränga puritanism i ständigt svarta begravningskläder under en mask av förbjudande formalism.

Bordereau Tror ni att ni kan frigöra henne?

Henry Jag är ingen poet.

Bordereau Är ni säker på det?

Henry Jag skriver inga dikter.

Bordereau Men ni är litterär. Ni talar en bildad mans språk och är ingen idiot eller vanlig fisk som är nöjd med att flyta med strömmen. Bara döda fiskar flyter med strömmen. Ni är ingen död fisk.

Henry Det hoppas jag verkligen.

Bordereau Ni kan göra något för henne. Jag har inte långt kvar och kan inte göra mycket mer för henne, men jag gör vad jag kan. Därför begär jag så mycket i hyra av er. Det att ni inte ens tvekar inför ett orimligt och absurt krav avslöjar er genast som någon som tror sig ha mycket mer att vinna än bara rosor som inte vissnar.

Henry Jag tror att vi kan bli goda vänner.

Bordereau Ni och Tita eller ni och jag?

Henry Alla tre.

Bordereau Det tror jag också. Ni har börjat bra. Fortsätt så. (*slår tre slag i golvet med sin käpp. Tita inkommer genast.*) Vi är överens, Tita. Han betalar utan krus.

Tita Det gläder mig. Är det dags för ert te, faster?
Bordereau Ja, det är dags för mitt te. Visa herr James ner i trädgården. Han längtar efter att få arbeta.
Tita Kom med mig då, herr James. (*ut med Henry*)
Bordereau En helt ny typ och mera förslagen än någon av de tidigare. Än så länge har han spelat sina kort väl. Så länge han fortsätter med det kan spelet fortsätta.

Scen 2.

Cumnor Det duger inte, Henry. Du måste lägga på ett kol.
Henry Det är känsliga damer, John. Man kan inte behandla dem hur som helst.
Cumnor Varför inte? De behandlar ju dig hur som helst. De suger ut dig på pengar och utnyttjar dig till maximum medan du nästan aldrig ens får träffa dem. De skrattar säkert åt din naivitet bakom din rygg medan du inbillar dig att du narrat dem med att fjäska för dem och flirta med dem. Det är amatöriskt.
Henry Detta tar tid, John. Vi behöver tålamod. Deras öden är anförtrodda mitt ansvar både av deras präst och dem själva, och jag kan inte riskera något.
Cumnor Inte ens för litteraturen? De pressar ihjäl dig utan att du ens får se något dokument. Den gamla käringen vill ju inte ens ge dig kvitto på din hyra.
Henry Hon var diktarens sista stora kärlek, John.
Cumnor Det är det jag menar. Var. Hon har inte varit det på 70 år, och det är nuet som alltid gäller.
Henry Något säger mig att hon kan vara det fortfarande.
Cumnor Skulle hans spöke finnas kvar i huset och umgås med henne som förr och aldrig ha tröttnat?
Henry Vad begär du av mig?
Cumnor Vad du kom hit för. Komma över diktarens brev till vilket pris som helst. Och du har inte ens föreslagit något pris ännu.
Henry Vad föreslår du att jag föreslår för pris?
Cumnor Jag tror jag vet en väg. Du har ju inte haft någon svårighet med någon av dem, inga konflikter, inga snarstuckenheter, inte ens några tvivel. Gör allvar av saken och förför brorsdottern.
Henry Hon är inte förförbar.
Cumnor Ingen kvinna är inte förförbar.
Henry Du känner henne inte.
Cumnor Lär känna henne då, åtminstone du. Hon måste ha en svag punkt någonstans. Bjud ut henne på middag och charma henne. Med ditt sätt kan du vinna vad som helst.
Henry Men jag måste gå varsamt till väga.
Cumnor Naturligtvis. Men hittills har du gått så varsamt fram att du inte kommit någon vart alls.
Henry Jag tar inga risker.

Cumnor Det är bra. Det ber jag dig inte göra heller. Jag ber dig bara göra något. (*reser sig upp och går*)

Henry En trädgård växer inte upp och blommar på en natt. Man måste odla den varsamt med oändligt tålamod, om man ens skall få fram en enda blomma.

Akt III scen 1. Tita ensam i den vackra trädgården.

Tita Vad blek månen är! Så utsägligt ensam i sin ödslighet! Så naken och kall i sin oskuld! Så gåtfull i sin otillgänglighet, och så falsk i sin tigande distans, som en jungfru som vägrar befatta sig med kärlek, en dödskalles iskylas okänslighet, och därigenom så åtråvärd och dyrkad av längtande poeter. Jag förstår mig inte på ödet, vad det gör med oss, vad meningen är med dess makt och manipulationer av våra liv, vad alltsammans egentligen handlar om. Min faster ruvar på en hemlighet om en av hela världen dyrkad och älskad poet, som kanske slutade sitt liv i hennes armar, men hon vägrar ge världen poetens hemlighet, som hon kanske aldrig fick veta själv. Desto ivrigare suckar världen efter den utan att ana att den kanske är förskräcklig och komprometterande för alla dess delaktiga parter. Vi hade begravt den levande, om inte en främling hade gjort intrång i våra liv, inte en gång utan flera gånger och alltid genom nya gestalter, som varje gång prövar nya outrannsakliga metoder för att nå ett mysterium som kanske aldrig kan nås.

Henry (*visar sig*) Fröken Tita? Ni här?

Tita Jag vet att det är mot mina vanor.

Henry Ni brukar aldrig besöka er egen trädgård.

Tita Jag blev till slut nyfiken på den trädgårds beskaffenhet som ni varje dag skickar oss blommor från.

Henry Då har jag lockat ut er.

Tita Varför denna uppmärksamhet mot oss, två mumifierade och förstenade damer?

Henry Ni är inte förlorade. Ni lever men lever ett hemlighetsfullt avskilt liv av en utomjordisk skönhet och beskaffenhet som inte ens Venedig i all sin fantastiskhet kan komma er i närheten av, utan det är alldeles rimligt att det bara är här ni kan existera.

Tita Det var här vi levde en gång.

Henry Er faster. Men har ni själv någonsin haft ett eget liv?

Tita Nej.

Henry Ändå väljer ni att fortsätta leva en annans liv.

Tita Jag har inget annat liv.

Henry Ni kan få.

Tita Hur då?

Henry Ni lever i världens vackraste stad men går inte ens utanför ert eget hus för att ta den i betraktelse.

Tita Min faster föreslår att jag gör det.

Henry Varför gör ni det inte då?

Tita Jag känner mig alltför bunden till henne och till mina plikter och ansvar här i hennes hus.

Henry Men hon vill ju er frihet. Hon vill er bara väl.

Tita Bara därför tolereras ni och får vara kvar här. Min faster inbillar sig att ni är bra för mig.

Henry Hon behåller mig bara för mina pengar. Mitt bistånd hjälper er att överleva. Hon tror mina pengar kan hjälpa er efter hennes död.

Tita Har hon talat med er om sin död?

Henry Hon spekulerar i den. Hon tror hon kan dö när som helst.

Tita Och hon misstänker det värsta om er. Hon tror ni ställt er in hos oss bara för att komma åt vad som är mera värt för henne än pengar.

Henry Vad är det?

Tita En publicist skrev tre brev till henne från London och erbjöd att få köpa hennes minnen av diktaren för ett pris hon själv fick bestämma.

Henry Och vad svarade hon?

Tita Att det inte fanns några sådana minnen.

Henry Men hon har sina minnen, och de är alldeles intakta. Är det mer än bara dokument?

Tita Brev, dokument, dikter, porträtt, allt möjligt.

Henry Och varför förnekade hon då deras existens?

Tita Jag fruktar hon vill ta med sig dem när hon dör. Hon har inte på årtal tagit fram dem och betraktat dem. Hon gjorde det alltid förr.

Henry Har ni sett dem?

Tita Nej, hon har aldrig visat dem för mig. Hon har bara berättat desto mera om dem.

Henry Men hon vill inte dela dem med er ens när hon dör?

Tita Den risken finns.

Henry Den måste vi föregripa. Det vore ett brott mot världslitteraturen att begrava dem levande och i synnerhet ett brott mot diktarens minne att låta dem förgås.

Tita Jag håller med er.

Henry Vad kan vi göra åt saken? Vet ni var hon förvarar dem?

Tita Inte ens det vet jag. Det finns bara en möjlighet. Fortsätt er vänlighet och uppmärksamhet mot henne. Fortsätt skicka oss rosor från trädgården. Det uppskattar hon. Det hjälper henne att hålla minnena levande och att drömma om dem och förgylla dem. Fortsätt lirka med henne och hålla er sympatisk. Och begär aldrig något av henne. Då kanske hon kan komma med ett erbjudande.

Henry En uppgörelse?

Tita Hon är besatt av fåfängan av sitt livs enda kärleksaffär och har inget annat liv men vill samtidigt gärna befria sig från det och helst på ett sätt som ger henne frid.

Henry Då skall vi nog kunna tillmötesgå hennes intresse.

Tita Jag hoppas det. Jag vill gärna hjälpa er och bistå er.

Henry Ni är välkommen.

Tita (tar hans hand) Hon vill gärna träffa er igen.

Henry Det hoppas jag.

Tita Hon är rädd för att förlora er, vilket är ett gott tecken.

Henry Det hoppas jag.

Tita Knacka på hos henne i morgon. Hon kommer att släppa in er.

Henry Kommer ni att vara där?

Tita Jag är alltid hos henne.
Henry Låt oss då önska varandra lycka till på vår jakt efter den heliga Graal.
Tita En poets hemliga hjärteblod och hemlighet, som hotar förbli okänd och levande begravd genom en döende ungmös missunnsamhet.
Henry Poetens eviga liv är i fara.
Tita Och vi måste rädda det.
Henry Då är vi överens.
Tita Tack för er förståelse, herr James. Nu är det bäst att vi skiljs för natten. (*släpper hans hand och går*)
Henry En säregen uppenbarelse, som en helt annan kvinna, som plötsligt öppnar sitt liv och sina möjligheter för en. Det måste tas vara på. Jag får inte svika henne, och allra minst den gamla ungmöns förtroende.

Scen 2. Mrs Bordereaus salong.

Bordereau Vad har ni kommit överens om?
Tita Ingenting.
Bordereau Ni konspirerar mot mig.
Tita Inte alls.
Bordereau Han använder dig som medel till att komma åt mina brev.
Tita Skulle han utnyttja mig? Är det inte snarare vi som utnyttjar honom?
Bordereau Han har varit mycket älskvärd mot oss, och hans arbete med trädgården måste betraktas som ärligt. Det går inte att ta miste på. Det är hans hemliga avsikter som skrämmer mig.
Tita Du är för misstänksam. Du tror det värsta om alla.
Bordereau Och jag har skäl till det. Jag har blivit lurad, besviken, bedragen och förrådd tidigare.
Tita Du har missförstått deras goda avsikter.
Bordereau Att komma åt vad som bara anförtrotts åt mig? (*Det knackar.*) Kom in!
Henry (tittar in) Miss Tita antydde att jag borde avlägga ett besök.
Bordereau Kom in, för all del, så får vi tala med varandra. Er gest med alla de vackra blommorna är mycket uppskattad. Jag hoppas ni fortsätter trivas med oss och med ert arbete.
Henry Annars hade jag inte stannat kvar.
Bordereau Vi fruktade att vår distansierade hållning skulle avskräcka er från att orka fortsätta ha någonting med oss att göra.
Henry Ni väljer och lever era liv själva. Jag har valt att bistå er med min hjälp genom er förtrollade trädgård, ert unika palats och dess miljö och era gåtfulla öden.
Bordereau Vad vet ni om våra gåtfulla öden?
Henry Inte mycket, varför jag gärna vill veta mera.
Bordereau Och hur vet vi att ni inte har dolda avsikter med vad ni vill få ut av oss?
Henry Vilka dolda avsikter skulle jag kunna ha?

Bordereau Jag känner männen. De ger inte ut pengar om de inte tror att de kan tjäna på affären.

Henry Hur skulle jag kunna tjäna på att hjälpa er med trädgården?

Tita Skräms inte bort honom, faster.

Bordereau Hur vet ni att vi inte har på handen en bluff?

Henry (försiktigt) Vad för bluff skulle det kunna vara?

Bordereau Ni är ute efter mina minnen efter den salige poeten som alla andra. Vad är ni beredd att ge för dem?

Henry (försiktig och vaksam) Vad är det för minnen ni erbjuder?

Bordereau Jag erbjuder dem inte. Jag säger bara att de finns och att jag bär på dem. Vad vill ni ge för dem?

Henry Vilket pris som helst.

Bordereau Alltså är ni avslöjad. Det enda ni är här för är mina hemliga minnen. De är inte till salu. De går med mig i graven, liksom det var hans önskan att de skulle gå i graven med honom.

Henry Ändå har ni inte låtit dem gå i graven med honom.

Bordereau För att han har ingen grav! Han är tidlös! Han är utan grav som Moses!

Tita Och för faster är han heligare än Moses.

Bordereau Mycket heligare! Moses var en bluff och charlatan! En äkta poet är alltid äkta, och ingenting kan vara äktare! Det kommer an på mig att för evigt slå vakt om hans äkthet!

Henry Jag har lika stort intresse som er brorsdotter att skydda och bevara hans äkthet.

Bordereau Och därför vill ni prostituera honom med att förskingra hans sista skrifter till en girig förläggare?

Henry Det är inte det det handlar om.

Bordereau Och vad handlar det om då? Varför är ni här?

Henry Det handlar om ansvar och förpliktelser mot litteraturen och sanningen.

Bordereau Ni vet inte vad ni talar om. Vad är sanning för en poet?

Henry Hans egna kännelser.

Bordereau Ge er iväg. Jag ska tänka över ert förslag. Fortsätt gärna att skicka upp blommor. Och ta för all del ut min brorsdotter och bjud henne på gondolfärder och på förlustelser vid piazzan och på restauranger. Hon behöver komma ut.

Tita Jag behövs här, faster.

Bordereau Inte nu längre. Jag dör snart. Sedan är du fri. Jag har begravt dig levande. Inger du inte att jag bara vill befria dig? Var god och visa vår gentleman till trädgårdsmästare ut.

(Tita har inget val, ger ett tecken till Henry, och de går ut.)

(ensam) Falskhet, falskhet överallt! Men jag har haft nog av den och vill inte dö falsk, men en poets dom är fruktansvärd. Om jag ändå bara fick dö här och nu! Men det är mitt öde att ständigt behöva överleva min egen förbannelse. *(sjunker tillbaka med en suck)*

Scen 3.

- Cumnor* Så, Henry, vad har du för nya lysande framgångar att skryta med?
- Henry* Jag tror att vi har fått över brorsdottern på vår sida.
- Cumnor* Du har hållit på i tre månader utan att ha kommit en tum närmare hemligheten om dokumenten alls existerar, och du skryter nu med att du tror att du har erövrat henne.
- Henry* Det har jag inte sagt, men jag tror hon kan hjälpa oss.
- Cumnor* Har hon ens sett dokumenten?
- Henry* Nej.
- Cumnor* Där ser du. De fortsätter att invagga dig i illusionen om säkerhet och deras nådighet medan de utnyttjar dig och mjölkar av dig allt du har. Även min kassa är begränsad. Om du inte slår till snart måste jag släppa dig.
- Henry* Den gamla damen är skör som den dyraste och tunnaste kristall.
- Cumnor* Medan hela hennes liv består av minnen av hennes skörlevnad. Hon bara lurar dig medan du är där för att lura dem.
- Henry* Det kan jag inte göra.
- Cumnor* Vad menar du?
- Henry* Om jag inte kan komma åt dokumenten på hederlig väg får det vara.
- Cumnor* Du är alltså villig att svika världen och litteraturhistorien och skaldens minne.
- Henry* Jag tror ännu vi kan nå vårt mål på hederlig väg.
- Cumnor* Du kommer aldrig förbi den gamla tanten. Hon dör hellre och bränner sig själv levande med huset än låter dig ens se ett enda dokument. Det var hennes enda kärlek, och den har gjort henne till ett monster av svartsjuka, som en gammal drake som bevakar sin girighets skatt.
- Henry* Men brorsdottern är någonting annat.
- Cumnor* Ja, du inbillar dig det. Fastern kontrollerar henne fullständigt.
- Henry* Det är det som är frågan.
- Cumnor* Det finns bara en lösning på problemet. Du måste stjäla dokumenten bakom tantens rygg, med eller utan brorsdotterns hjälp. Annars bränner hon dem.
- Henry* Jag vet inte ens var de finns ännu.
- Cumnor* Just det. Inte ens det har du kunnat ta reda på. Du har bara tramsat med brorsdottern och inbillat dig saker. De har kollrat bort dig.
- Henry* Ge mig ännu en chans och en frist så länge pengarna räcker.
- Cumnor* Det är dina pengar i så fall. Jag ställer inte upp mer.
- Henry* Jag tar risken.
- Cumnor* Då tror du åtminstone ännu på vår sak. Tänk på betalningen om du lyckas. Men samtidigt måste jag varna dig. Om jag ser det minsta tecken på att du når en överenskommelse med brorsdottern om att med henne tillskansa dig ensamrätten för de efterlämnade skrifterna kommer jag att gå ut med hela ditt dubbelspel både inför världen och inför damerna och särskilt inför den gamla.
- Henry* Då tar du livet av henne. Du är lika svartsjuk som hon.

Cumnor Han kan ha varit vår störste poet efter Byron. Dokumenten kan väga över till hans fördel mot Byron. Jag känner ansvar för dem som förlägger, ett ansvar som jag aldrig kommer att svika.

Henry Lita på mig, John. Jag kommer aldrig att svika någon. Vi är alla fyra var och en på sitt sätt fokuserade på att inte svika vår sak, du din litterära sak, jag mina damer, Tita sin faster och fastern sin poet. Och det är bara fastern som vet vad hela saken egentligen handlar om. Hon är nyckeln och den som vi minst av allt får förlora.

Cumnor (resignerar) Fortsätt som hittills, Henry, men kom gärna någon gång till något resultat. Jag fortsätter backa upp dig. (*reser sig, ger honom en klapp på axeln och går.*)

Henry Vad är det för en sällsam hemlighet den gamla mumien så rovgirigt ruvar på? Ju djupare jag intränger i denna affär, desto mer får jag den känslan att hon kan ha anledning att hålla den levande begravd. Annars skulle hon för länge sedan ha delat med sig av den och tjänat pengar på saken, så girig som hon är, än levat så länge i mörker på späkning.

Akt IV scen 1.

Bordereau Konspirerar du med honom?

Tita Faster, jag skulle aldrig kunna gå bakom er rygg.

Bordereau Det är inget svar på min fråga.

Tita Jo, det är det.

Bordereau Om det är det så är det ett undvikande svar.

Tita Varken han eller jag konspirerar mot dig.

Bordereau Det gör ni visst. Ni gör det tillsammans.

Tita (tålmodigt) Han har inte förrått dig, och det har jag ännu mindre.

Bordereau Men ni tänker göra det, allt för de där förbaskade brevens skull. Jag borde ha förstört dem för länge sedan.

Tita Varför har du då inte gjort det?

Bordereau Därför att hela mitt liv finns i dem. Utan dem skulle både han och jag vara definitivt döda.

Tita Så varför har du då aldrig vela publicera dem, för att ge både dig själv och honom nytt liv?

Bordereau Därför att han ville att hemligheten skulle bevaras.

Tita Vad för hemlighet?

Bordereau Det får du aldrig veta. När jag dör så dör den med mig.

Tita Men du dör ju aldrig.

Bordereau Nej, det är det som är problemet. Jag tycks ha fått den förbannelsen av honom att jag liksom han aldrig kan dö. (*Det knackar.*)

Här är han igen, vår tålmodige vän, som så tålmodigt väntar på att jag skall dö så att han slipper förråda mig med att stjäla dokumenten, vilka är hans enda anledning till att härda ut med vår förfallna och ständigt mer förfallande existens, medan när jag är död han skall bli ordentligt snopen över att jag lyckats förstöra dem alla. För du kommer väl inte att neka till att offentliggöra dem med honom när jag är borta, eller hur?

Tita Jag vägrar spekulera i din död.

Bordereau Så släpp då in den stackars människan.

(Tita stiger upp och släpper in Henry.)

Henry Vad kan jag göra för er i dag, mina damer?

Bordereau Ni gör bäst i att göra ingenting.

Henry Hur så?

Bordereau Låt allting vara. Lämna vårt hus och dess hemligheter i fred. Gräv inte i det förflutna. Låt det multna i graven med mig. Odla era rosor och vår trädgård, och gör min brorsdotter lycklig, om det går, med att inte göra något annat.

Henry Men ni släpper mig aldrig in på er. Hur skulle jag då kunna göra er brorsdotter lycklig med att göra ingenting?

Bordereau Vad vill ni egentligen?

Henry Jag kan inte neka till att era mystifikationer måste göra mig nyfiken.

Bordereau Jag har ett erbjudande att göra er. Tita, lämna rummet.

Tita Är det pengar nu igen?

Bordereau Fråga inte. *(Tita går.)* Jag har ett erbjudande att göra er för att stilla er nyfikenhet. *(tar fram ur sina gömmor ett litet omsorgsfullt inlindat paket som hon öppnar upp och visar sig uppenbara ett miniatyrporträtt.)* Så här såg han ut. Han fanns faktiskt till i er så kallade verklighet.

Henry (imponerad) Det tvivlar jag inte ett ögonblick på, men detta måste vara ett tidigt porträtt.

Bordereau Det tidigaste. Det målades av min far vid den tiden då vi först träffades i hans ateljé. Jag var mycket ung på den tiden.

Henry Han också. Det finns inget liknande porträtt av er?

Bordereau Nej.

Henry Vad är erbjudandet?

Bordereau Att ni får köpa det.

Henry Vad får jag bjuda?

Bordereau Ett tusen pund.

Henry (baxnar) Så mycket pengar har jag inte.

Bordereau Är det värt så mycket?

Henry Det är värt en hel del men mer än vad jag har råd med. Däremot skulle jag kunna sälja det åt er till någon annan.

Bordereau Jag vill inte att vem som helst skall få hantera det.

Henry Det förstår jag. Tack för ert förtroende. Vill ni inte sälja något annat?

Bordereau Som vad då?

Henry Ni vet mycket väl. Breven.

Bordereau Glöm dem. De finns inte. De är inte till salu. Jag har inte sett röken av dem på minst trettio år.

Henry Alltså har ni inte bränt dem.

Bordereau Inte ännu.

Henry Tänker ni göra det?

Bordereau Om det behövs.

Henry Varför skulle det behövas?

Bordereau Varken han eller jag ville att de skulle överleva någon av oss.

Henry Men ni behöver pengar.

Bordereau Gärna det.

Henry Vill ni inte erbjuda ett pris?

Bordereau Ni ber mig prostituera en död poets själ.

Henry För att rädda hans själ och ge honom nytt liv.

Bordereau Ni vet inte vad ni talar om.

Henry Ni vägrar informera mig.

Bordereau (*slår käppen i golvet. Tita kommer genast.*) Tita, kör ut den här mannen. Han vill bara ha våra själar till att bedriva koppleri med dem.

Henry Litterära konstverk kan inte begravas levande i längden. De måste nå allmänheten.

Bordereau Leonardo da Vinci vägrade prostituera sin Mona Lisa med att skiljas från henne. På samma sätt vägrar jag skiljas från mitt liv med honom.

Henry Det är er rättighet. Men det är inte er rättighet att förstöra dem.

Bordereau Ni vet inte vad de innehåller.

Henry Det spelar ingen roll.

Bordereau Jo, det spelar all roll i världen.

Henry Vad hände med honom egentligen?

Bordereau Tita, har jag inte bett dig köra ut honom? Audiensen är slut.

Henry (*reser sig*) Jag skall tänka på ert erbjudande om porträttet.

Bordereau Det står fast.

(*Tita ledsagar Henry ut.*)

Han driver pålar in i mitt hjärta och vrider om dem. Men jag kan inte falla till föga för honom. Jag kan inte öppna min egen grav.

Scen 2. I trädgården.

Tita Begär ni inte lite väl mycket av mig?

Henry Kan det vara så svårt att ta reda på var dokumenten finns förvarade, om de alls finns?

Tita De finns, den saken är säker.

Henry Och ni har ingen aning om deras hemlighet, vad för historia de berättar, vad det egentligen var för ett förhållande mellan honom och henne, varför det tog slut och vart han tog vägen, efter att ha levt hela ert liv med henne, som bara levt för sina minnen av honom?

Tita Bara hans poesi.

Henry Hon ger intryck av att ruva på en djup hemlighet, som samtidigt gnager och förtär henne som den håller henne vid liv.

Tita Ja, det är mitt intryck också.

Henry Vi måste komma till ett avgörande. Det här kan inte fortsätta längre. Jag har inte råd med en orimlig hyra hur länge som helst för att jag arbetar här.

Tita Det är vi tacksamma för.

Henry Medan ni samtidigt skoningslöst håller mig utanför era liv.

Tita Min faster är sådan. Hon har alltid varit sådan.

Henry Vad har hon att dölja? Tog hon livet av poeten och begravde honom i trädgården?

Tita Så får ni inte säga.

Henry Kan någon möjlighet uteslutas när ingenting är känt?

Tita Jag tror inte hon tog livet av honom.

Henry Var det så banalt, att han var henne otrogen och bara skrotade henne, vilket hon aldrig kommit över?

Tita Hans dikter vittnar om motsatsen.

Henry Hans dikter! Hans förbannade lögner och dikter! Hela hans liv var bara förbannad lögn och dikt!

Tita Men det var poesi, som vi lever på.

Henry Som ni odlar er egen fåfänga på. En dikt är bara en flyktig känsla och en dröm som bara är luft, som ett stjärnfall som omedelbart försvinner.

Tita Nej, en dikt bevarar sin dröm och sin känsla. Det är det dikten är till för. Den förverkligar odödligheten.

Henry Men din poet var inte odödlig.

Tita Ändå lever han fortfarande, kanske mycket just för att han bara försvann. Vill ni ta livet av honom?

Henry Tvärtom. Min förläggare vill ge honom verkligt evigt liv.

Tita Utan att känna till brevens innehåll? En poet kan bara själv skapa sin odödlighet. Vår diktare har skapat sin på sitt eget sätt, och genom att han är borta för alltid har vi dödliga ingenting att tillfoga hans odödlighet sådan den nu är.

Henry Vi har inte ens hans dödscertifikat! Han kan ha fingerat sin egen död! Har hans läsare inte rätt att få veta sanningen?

Tita Inte om han själv ville komma undan med den. Bör vi inte respektera honom för det?

Henry Och om han omkom genom någon mystisk omständighet utan att ges en chans till att förklara sig eller kunna berätta vad som hände?

Tita Jag har lovat hjälpa er, och det står jag fast vid, men jag kan inte riskera fasters bräckliga hälsa på något sätt.

Henry Det måste jag respektera.

Tita Tack.

Henry Tror ni vi kan nå något resultat inom någon rimlig tid?

Tita Vi måste ta en dag i sänder. Hon har inte långt kvar. Om inte förr måste vi nå klarhet när hon skiljts från oss.

Henry Denna väntan och tålmod är som ett timglas som hela tiden håller på att rinna ut men aldrig rinner ut. Det bara rinner och rinner, som en förblödning som aldrig upphör i en ständigt pågående döende process som aldrig tar slut.

Tita Vi måste vänta ut tiden.

Henry Men tiden väntar inte på oss.

Tita Vi har inget val. Vi är dess offer.

Henry Och fångar. Bara döden släpper ut oss.

Tita Om ens den gör det. Tror ni inte att kanske diktaren kunde kringgå den på något sätt?

Henry Det är det som är frågan som din faster vägrar besvara.

(De går ut hand i hand, och hon sänker sakta sitt huvud mot hans axel.)

(Scenen blir tom, men efter en stund inträder diktaren.)

diktaren Det är slut. Jag kan inte förstå mig längre. Jag kan inte bedra henne längre. Sanningen måste fram, och jag måste ta ställning till den och dess konsekvenser. Jag måste skona henne och rädda oss båda, hur smärtsamt för oss båda det än kan bli.

Juliana (Tita i yngre skepnad, vacker som en dag, kommer in) Min älskade, varför denna sorgsna skepnad?

diktaren Detta är sista gången vi ses, Juliana. Du får aldrig tvivla på att du var min enda stora kärlek, men jag fann dig för sent.

Juliana För kärleken är aldrig någonting någonsin för sent.

diktaren Vi älskar varandra för högt, Juliana. Passionen är för stor och för oförneklig i sin oemotståndlighet. Jag kan inte bärga mig. Vi måste älska varandra med passionens fulla väsen eller skiljas. Eftersom det första är förbjudet...

Juliana Förbjudet?

diktaren Juliana, min älskade, du är den sista jag skulle kunna göra något ont. Jag ger dig livet men offerar mitt eget.

Juliana Du talar i förvirrande gåtor.

diktaren Juliana, jag har haft många före dig. Lika mycket som du är den fulländade oskulden är jag motsatsen. En av mina damer, jag vet inte själv vilken men kan bara gissa, gav mig i avskedspresent en obotlig infektion genom den mest förfärliga och smittsamma av alla sjukdomar, könslivets värsta förbannelse, en sjukdom som dömer en till att utgöra en livsfarlig smittohärd för sin omgivning tills undergången infinner sig genom djuriskt vansinne, som förvandlar en till ett monster.

Juliana Har du lues?

diktaren Ja, min älskade, jag har lues. Jag fick min dom av läkaren igår och har inte sovit i natt då jag bara tänkt på dig och vår nödvändiga skilsmässa.

Juliana Vad tänker du göra?

diktaren Mitt liv är inte längre något liv. Sexualkraften är den enda friska livskraften. Om den berövas en genom obotlig könssjukdom eller impotens har man inte längre något naturligt liv. Jag tänker försvinna. Fråga mig inte vart, ty jag vet det inte själv. Jag vill lämna vår kärlek medan den var som vackrast vid sin middagshöjd och försöka bevara den i det stadiet med att då uppge den. Jag vill inte utsätta dig för mitt förfall, min undergång och död, ty jag vill inte uppleva den själv. Jag tänker hoppa av innan det blir för sent att undgå sjukdomens dödliga vanära med att vägra acceptera den.

Juliana Självmord?

diktaren Bara genom naturen i så fall fjärran från verklighetens krasshet och läkares vetenskapliga certifikat och mördande slutsatser. Jag vill leva, och därför flyr jag från livet.

Juliana Du offerar ditt liv för att skona mig. Då ber jag dig bara om en sak. Du har ett liv som aldrig förgås, och det är dina dikter. Fortsätt skriv dikter till mig så länge det än är möjligt.

diktaren Det löftet kan jag gärna uppfylla. Men du får inte klaga när de tar slut.

Juliana Du skall alltid få leva inne i mig som den du var och alltid kommer att vara, och ingen utom vi två skall någonsin få veta vår hemlighet.

diktaren Tack, min älskade, för att du tar det så helt utan affekt.

Juliana Jag ser genast mitt ansvar. Du väljer att försegla ditt öde, och jag skall se till att det förblir förseglat.

diktaren Mina dikter skall aldrig överge dig. Jag ångrar bara en sak, vilket jag ödmjukt ber dig om ursäkt för.

Juliana Du har ingenting att ångra.

diktaren Att jag träffade dig för sent. Men det var ingens fel men bara ödets ironi.

Juliana Kanske meningen med både det och din sjukdom var förlösningen av hela vidden av din kärlek.

diktaren Som Schuberts musik.

Juliana Som Schuberts musik.

diktaren Låt oss inte förvärra avskedet. Min gondol väntar på mig. Du ser mig aldrig mer. Men mina tankar skall alltid följa dig.

Juliana Och mina dina även efter att dina dikter tagit slut. Ditt liv fortsätter efter döden, och när jag en gång dör skall jag finna dig där.

diktaren Kanske vi verkligen kan återfinna varandra bortom tidens gränser.

Juliana Låt oss leva för det och däri finna det eviga livet.

diktaren Det eviga livet kan bara finnas i kärleken.

Juliana Det tror jag också.

(Han trycker ömt hennes båda händer i båda sina, släpper dem med en sista blick, och försvinner.)

Juliana sätter sig ner utmattad med en suck – och gråter.)

Scen 3. Salongen.

Bordereau Jag har gråtit i alla dessa år sedan dess men alltid dolt mina tårar och sparat deras smärta för den gemensamma själ vi skapade, ett barn mera levande och vackert än något människobarn, nämligen hans smärtas stora diktning, som hela världen ansatt mig sedan dess för att få prostituera, medan jag skyddat mig genom att dölja mig bakom en mur av tystnad, reträtt och skydd för ögonen, så att ingen skulle se mina evinnerliga tårar. Hans brev och dikter varade i bara några år och upphörde sedan tvärt, och det är bara jag som förstår dem och som kan förstå dem. Sådant kan inte delas med andra. Den egna känslan är unik och kan aldrig förmedlas i sin sanning till någon annan. Dikten är ett försök, men inte ens den vackraste och sannaste dikten i världen kan förmedla den fulla uppriktigheten i en känsla. Ord

är bara medel, liksom hela livet bara är en maskerad för andens och känslolivets manipulationer. Förstår man de andliga rörelserna och manövrerna bakom de världsliga skeendena kan man manipulera med livet, som vi kvinnor med våra känslor lätt manipulerar våra män, men inga påfrestningar är mera utsägliga än de andliga. – Men någon kommer. Har jag glömt att låsa dörren? Vem har modet och fräckheten att träda in utan att knacka? (*drar sig tyst undan och döljer sig.*)

(*Henry kommer in, ser sig omkring, försäkrar sig om att ingen ser honom, börjar så leta, öppnar skåp, byråer, en sekretär och annat men finner ingenting, suckar frustrerad.*)

Henry Hon har gömt dem för väl. Vi finner dem aldrig.

Bordereau (*träder fram*) Jag beklagar er tarvlighet, min herre. (*Henry får nästan slag.*) Ni kommer aldrig att kunna skriva en endaste dikt. (*går stolt ut med högburet huvud men skakad ända in i själen av helgerånet.*)

(*Henry är slagen, vill sätta sig, finner ingen plats, ruskar på huvudet och nästan flyr ut.*)

Akt V scen 1.

Tita Han har rest.

Bordereau Det vore konstigt annars. Han var färdig här.

Tita Han ville oss inget illa.

Bordereau Jag vet. Men han gjorde bort sig. Och det kommer han aldrig att kunna förlåta sig själv.

Tita Jag tyckte om honom.

Bordereau Det gjorde vi båda. Han hade förutsättningar, och vi gav honom en chans. Han sumpade den.

Tita Han var pressad.

Bordereau Desto viktigare att inte gripas av panik. Nåväl, det är ett avslutat kapitel, och det är jag också. Jag har ingenting kvar att göra i livet utom att lägga mig ner och dö.

Tita Det har du sagt i trettio år.

Bordereau Tror du inte jag menar allvar?

Tita Du har alltid menat allvar.

Bordereau Det är det jag menar.

Tita Han gav oss i alla fall en vacker trädgård.

Bordereau Och tack vare honom lämnar jag dig inte utblottad. Hans pengar räddar dig och vårt hem.

Tita Ett spökhuis överfullt av legenden om dikter och brev som kanske aldrig funnits.

Bordereau De finns.

Tita Men varför göra en sådan hemlighet av dem?

Bordereau Vartenda dokument finns bevarat, och du får göra med dem vad du vill när jag dör. Då får du veta var de finns. De förblir endast mina tills jag dör, ty endast jag har levt dem.

Tita In i det sista håller du mig fången i din mystiska relation.

Bordereau Naturen ville ha det så. Det är inte mitt fel. Det var inte hans fel. Det var ingens fel. Det bara blev så. (*reser sig*) Jag är trött. Ledsaga mig äntligen, min stackars ensamma brorsdotter, lika ensam som jag själv var en gång, till den sista vilan. Jag lovar att inte resa mig ur sängen mera.

(*Tita ledsagar Mrs Bordereau stapplande ut.*)

Tita Då skall jag vaka hos dig ända tills du dör.

Bordereau Så slipper du mig sedan.

Scen 2. Trädgården.

Henry (kommer in med starka känslor av överväldigande minnen) Jo, de har skött om trädgården väl. Den här gången har de lyckats få den att överleva en misslyckad trädgårdsmästare. Ingenting har förändrats. Allt verkar vara lika statiskt här som det alltid har varit. Kanske jag nu äntligen kan få en lösning på mysteriet.

Tita (gör entré, nästan lika vacker som den unga Juliana, med något förklarat över sig) Så vänligt av er att våga komma hit igen.

Henry Jag hade inget val när jag fick er inbjudan.

Tita Ni har varit länge borta.

Henry Sex månader. Och under tiden har mycket hänt.

Tita Under den tiden har min faster gått bort.

Henry Jag hörde talas om begravningen. Jag beklagar sorgen.

Tita Hon behövde äntligen inte lida längre.

Henry Tillåt en känslig fråga: var det till följd av min oförsynthet hon tog till sängen?

Tita Det tror jag inte. Hon betraktade er sakligt som ett avslutat kapitel. Ärligt talat tror jag hon blev glad över att bli av med er.

Henry Hon nämnde mig aldrig mer?

Tita Hon nämnde er bara som 'en som alla andra'.

Henry Vad hon måste ha föraktat mig.

Tita Ni föll som alla andra inför hennes ögon från en man som kunde visa sig hålla måttet till en som liksom alla andra inte kunde det.

Henry Jag beklagar min blamage.

Tita Ni var frestad av er förläggare. Jag försökte ta er i försvar.

Henry Det var oförsvarligt av mig att gå för långt.

Tita Hon gav er en ärlig chans till ärligt spel, men jag måste erkänna, att om ni inte hade vågat försöket hade ni kanske ändå aldrig kommit åt papprena.

Henry Fanns de?

Tita Naturligtvis fanns de.

Henry Hon förstörde dem inte?

Tita Inte ett enda.

Henry Så ni kunde ta hand om dem?

Tita Alla.

Henry Var fanns de?

Tita Hon hade gömt dem alla i sin säng. Ingen fick någonsin städa den utom byta lakan. Det var hennes pengar i madrassen.

Henry Och naturligtvis kunde ingen tänka sig den oförsyntheten att försöka leta där. Jag sökte överallt annars men fann ingenting.

Tita Jag vet.

Henry Så de finns bevarade?

Tita Nej.

Henry Vad har hänt med dem?

Tita Jag har förstört dem.

Henry Ni?

Tita Ja.

Henry På hennes önskan?

Tita Inte alls. På eget bevåg efter eget moget beslut utan någon påverkan.

Henry Läste ni dem?

Tita Noggrant vartenda ett.

Henry Fick ni någon klarhet i mysteriet?

Tita Det var bara innerliga ömhetskänslor i brev efter brev och dikt efter dikt. Ingen förklaring. Det mysterium ni misstänker, om det fanns något, kände de bara till själva och nämnde det aldrig.

Henry Ingen ledtråd?

Tita Ingen ledtråd.

Henry Och ni förstörde ovärderliga dikter och äkta kärleksbrev från en världsberömd diktare?

Tita De var inte ämnade för ovärdiga ögon.

Henry Det är fruktansvärt, det som ni berättar.

Tita Om ni kommit tillbaka tidigare hade ni kanske kunnat rädda dem.

Henry Hur?

Tita Ni hade kunnat fortsätta bearbeta mig, som ni gjorde med framgång tills ni gjorde ett övertramp.

Henry Jag inser den fulla vidden av mitt fullständiga misslyckande.

Tita Ta det inte så hårt. Ni lyckades ändå rädda porträttet.

Henry Genom att sälja det åt er. Jag hoppas pengarna var er till gagn.

Tita Jag tog tacksamt emot dem. Nu kan vi fortsätta underhålla huset och odla vår trädgård.

Henry Jag antar detta är sista gången vi ses. Jag måste återvända till London.

Tita Ja, det är sista gången vi ses. Ni har fått vad ni ville. Ni fick en lösning på mysteriet. Det fanns inget mysterium, inte ens i de efterlämnade breven och dikterna.

Henry Min förläggare kommer att sopa golvet med mig.

Tita Hela skulden är hans. Det var han som drev på er.

Henry (reser sig) Jag kan bara beklaga att det gick som det gick.

Tita Det är ingenting att beklaga. Det gick som det gick.

Henry En klen tröst för en misslyckad publicist.

Tita Farväl, min vän. Ni kan alltid skriva en vacker novell om äventyret och tjäna pengar på den. *(räcker fram handen till avsked)*

Henry (tar den och kysser den) Farväl. *(bugar sig ödmjukt och avlägsnar sig)*

Tita (sätter sig och tänker över situationen en stund) Poet, vi har gjort allt för att hedra dig. Alla dina brev och dikter finns kvar, men de måste få invänta rätt person att kunna ge dem en värdig behandling och förståelse.

Ridå.

Manali 13-14.8.2013